ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 4ης Μαρτίου 2010 *

Στην υπόθεση C-197/08,

με αντικείμενο προσφυγή του άρθρου 226 ΕΚ λόγω παραβάσεως, η οποία ασκήθηκε στις 14 Μαΐου 2008,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους R. Lyal και W. Mölls, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Γαλλικής Δημοκρατίας, εκπροσωπουμένης από τους G. de Bergues, J.-S. Pilczer και J.-C. Gracia, καθώς και την B. Beaupère-Manokha,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. N. Cunha Rodrigues, πρόεδρο του δευτέρου τμήματος, προεδρεύοντα του τρίτου τμήματος, P. Lindh, A. Rosas, U. Lõhmus και A. Arabadjiev (εισηγητή), δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott
γραμματέας: R. Şereş, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 18ης Ιουνίου 2009,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 22ας Οκτωβρίου 2009,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με το δικόγραφο της προσφυγής της η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι η Γαλλική Δημοκρατία, θεσπίζοντας και διατηρώντας σε ισχύ ένα σύστημα κατωτάτου ορίου τιμής για τη λιανική πώληση τσιγάρων που διατίθενται στην κατανάλωση στη Γαλλία και επιβάλλοντας απαγόρευση πωλήσεως προϊόντων καπνού «σε τιμή προσφοράς που αντιστρατεύεται τους σκοπούς προστασίας της δημόσιας υγείας», παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/59/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 1995, περί των φόρων, πλην των φόρων κύκλου εργασιών, οι οποίοι επιβαρύνουν την κατανάλωση των [επεξεργασμένων] καπνών (ΕΕ L 291, σ. 40), όπως τροποποιήθηκε

με την οδηγία 2002/10/ΕΚ του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2002 (ΕΕ L 46, σ. 26, στο εξής: οδηγία 95/59).

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομοθεσία

2 Η δεύτερη, η τρίτη και η έβδομη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 95/59 έχουν ως ακολούθως:

«(2) (Εκτιμώντας) ότι σκοπός της Συνθήκης [ΕΚ] είναι η δημιουργία μιας οικονομικής ενώσεως εντός της οποίας θα υπάρχει υγιής ανταγωνισμός και της οποίας τα χαρακτηριστικά θα είναι ανάλογα με εκείνα μιας εσωτερικής αγοράς· ότι, όσον αφορά τον τομέα των επεξεργασμένων καπνών, η πραγματοποίηση του σκοπού αυτού προϋποθέτει ότι η εφαρμογή στα κράτη μέλη φόρων που επιβαρύνουν την κατανάλωση των προϊόντων αυτού του τομέα δεν νοθεύει τους όρους ανταγωνισμού και δεν εμποδίζει την ελεύθερη κυκλοφορία τους εντός της Κοινότητας·

(3) ότι, όσον αφορά τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης καπνού, η εναρμόνιση της διαρθρώσεως των φόρων αυτών πρέπει, ιδίως, να έχει ως αποτέλεσμα τη μη νόθευση του ανταγωνισμού μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών επεξεργασμένων καπνών που ανήκουν στην ίδια ομάδα εξ αιτίας της φορολογίας και την παράλληλη πραγματοποίηση του ανοίγματος των εθνικών αγορών των κρατών μελών·

[…]

(7) ότι οι απαιτήσεις του ανταγωνισμού προϋποθέτουν ένα σύστημα ελευθέρως διαμορφούμενων τιμών για όλες τις ομάδες επεξεργασίας καπνών».

3 Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής:

«Ως επεξεργασμένα καπνά θεωρούνται τα ακόλουθα:

α) τα σιγαρέτα·

β) τα πούρα και τα σιγαρίλος·

γ) ο καπνός καπνίσματος:

— ο λεπτοκομμένος καπνός που προορίζεται για την κατασκευή χειροποίητων (στριφτών) σιγαρέτων,

— άλλα καπνά για κάπνισμα,

όπως ορίζονται στα άρθρα 3 έως 7.»

4 Το άρθρο 8 της οδηγίας 95/59 ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Σε κάθε κράτος μέλος, τα σιγαρέτα κοινοτικής κατασκευής και τα σιγαρέτα που εισάγονται από τρίτες χώρες υποβάλλονται σε ένα αναλογικό φόρο καπνού υπολογισμένο επί της μέγιστης τιμής λιανικής πωλήσεως, συμπεριλαμβανομένων των δασμών, καθώς επίσης και σε ένα πάγιο φόρο καπνού υπολογιζόμενο ανά μονάδα προϊόντος.

2. Ο συντελεστής του αναλογικού φόρου καπνού και το ποσό του παγίου φόρου καπνού πρέπει να είναι οι αυτοί για όλα τα σιγαρέτα.

[…]»

5 Κατά το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής:

«Ως καπνοβιομήχανος θεωρείται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που είναι εγκατεστημένο στην Κοινότητα και μεταποιεί τον καπνό σε προϊόντα επεξεργασμένα για λιανική πώληση.

Οι καπνοβιομήχανοι ή, κατά περίπτωση, οι αντιπρόσωποι ή εντολοδόχοι τους στην Κοινότητα καθώς και οι εισαγωγείς από τρίτες χώρες καθορίζουν ελεύθερα τις ανώτερες τιμές λιανικής πώλησης κάθε προϊόντος σε κάθε κράτος μέλος στο οποίο προορίζεται να διατεθεί στην κατανάλωση.

Η διάταξη του δευτέρου εδαφίου δεν εμποδίζει την εφαρμογή των εθνικών νομοθεσιών όσον αφορά τον έλεγχο των τιμών ή την τήρηση των επιβαλλόμενων τιμών, εφόσον οι νομοθεσίες αυτές δεν αντιβαίνουν προς την κοινοτική νομοθεσία.»

6 Το άρθρο 16 της εν λόγω οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«1. Το ποσό του ειδικού φόρου καταναλώσεως σιγαρέτων καθορίζεται για πρώτη φορά δι' αναγωγής στα σιγαρέτα της περισσότερο ζητουμένης κατηγορίας, σύμφωνα με τα στοιχεία τα γνωστά κατά την 1η Ιανουαρίου κάθε έτους, αρχής γενομένης από την 1η Ιανουαρίου 1978.

2. Το πάγιο στοιχείο του ειδικού φόρου καταναλώσεως δεν δύναται να είναι κατώτερο του 5 % ούτε ανώτερο του 55 % του ποσού της συνολικής επιβαρύνσεως που προκύπτει από το άθροισμα του αναλογικού φόρου καταναλώσεως, του παγίου φόρου καταναλώσεως και του φόρου κύκλου εργασιών, των επιβαλλομένων επί των σιγαρέτων αυτών.

[…]

5. Τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν έναν ελάχιστο ειδικό φόρο κατανάλωσης στα τσιγάρα που πωλούνται σε τιμή μικρότερη από την τιμή λιανικής πώλησης των τσιγάρων της πλέον ζητούμενης κατηγορίας τιμών, υπό τον όρο ότι αυτός ο ειδικός φόρος κατανάλωσης δεν υπερβαίνει το ποσό του ειδικού φόρου κατανάλωσης που επιβάλλεται στα τσιγάρα της πλέον ζητούμενης κατηγορίας τιμών.»

7 Οι οδηγίες 92/79/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 1992, για την προσέγγιση των φόρων στα τσιγάρα (ΕΕ L 316, σ. 8), και 92/80/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 1992, για την προσέγγιση των φόρων στα βιομηχανοποιημένα καπνά εκτός των τσιγάρων (ΕΕ L 316, σ. 10), όπως τροποποιήθηκαν με την οδηγία

2003/117/ΕΚ του Συμβουλίου, της 5ης Δεκεμβρίου 2003 (ΕΕ L 333, σ. 49), ορίζουν ελάχιστα όρια συντελεστή ή/και ποσού του συνολικού ειδικού φόρου καταναλώσεως, αντιστοίχως, επί των τσιγάρων και των επεξεργασμένων καπνών εκτός των τσιγάρων. Η οδηγία 92/80 περιλαμβάνει επίσης ορισμένους κανόνες σχετικούς με τη δομή του ειδικού φόρου καταναλώσεως επί των ως άνω προϊόντων.

8 Με την απόφαση 2004/513/ΕΚ του Συμβουλίου, της 2ας Ιουνίου 2004 (ΕΕ L 213, σ. 8), εγκρίθηκε στο όνομα της Κοινότητας η σύμβαση-πλαίσιο της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας για την καταπολέμηση του καπνίσματος, που υπογράφηκε στη Γενεύη στις 21 Μαΐου 2003 (στο εξής: σύμβαση ΠΟΥ). Το άρθρο 6 της συμβάσεως αυτής, με τίτλο «Τιμολογιακά και φορολογικά μέτρα για τη μείωση της ζήτησης καπνού», έχει ως ακολούθως:

«1. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναγνωρίζουν ότι τα τιμολογιακά και φορολογικά μέτρα είναι αποτελεσματικό μέσο μείωσης της ζήτησης καπνού εκ μέρους διαφόρων τμημάτων του πληθυσμού, ιδίως των νέων.

2. Με την επιφύλαξη του κυρίαρχου δικαιώματος των Συμβαλλομένων Μερών να αποφασίζουν και να καθορίζουν τη φορολογική πολιτική τους, κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος θα πρέπει να μελετήσει τους εθνικούς στόχους του στον τομέα της υγείας σε σχέση με τον έλεγχο του καπνού και να υιοθετήσει ή να διατηρεί, ανάλογα με την περίπτωση, μέτρα τα οποία μπορούν να περιλαμβάνουν:

α) εφαρμογή φορολογικής πολιτικής και, ανάλογα με τις ανάγκες, τιμολογιακής πολιτικής σε σχέση με τα προϊόντα καπνού η οποία θα συμβάλλει στην επίτευξη του στόχου της μείωσης της κατανάλωσης καπνού, […]

[…]».

Η εθνική νομοθεσία

9 Ο code général des impôts (γενικός φορολογικός κώδικας, στο εξής: CGI) διέπει, μεταξύ άλλων, τη φορολόγηση των καπνών στη Γαλλία. Το άρθρο 572, πρώτο εδάφιο, του CGI τροποποιήθηκε με το άρθρο 38, παράγραφος ΙΙ, του νόμου 2004-806 της 9ης Αυγούστου 2004, περί της πολιτικής δημόσιας υγείας (*JORF* της 11ης Αυγούστου 2004, σ. 14277). Το εν λόγω άρθρο 572, πρώτο εδάφιο, όπως τροποποιήθηκε, ορίζει τα ακόλουθα:

«Η λιανική τιμή κάθε προϊόντος, εκφραζόμενη ανά 1 000 μονάδες ή ανά 1 000 γραμμάρια, είναι ενιαία στο σύνολο της εθνικής επικράτειας και καθορίζεται ελεύθερα από τους παραγωγούς και τους κατά νόμο προμηθευτές. Η τιμή αυτή ισχύει αφού δοθεί σχετική έγκριση υπό τους όρους που προβλέπει διάταγμα εγκεκριμένο από το Conseil d'État. Εντούτοις, η τιμή λιανικής των τσιγάρων, εκφραζόμενη ανά 1 000 μονάδες, δεν μπορεί να εγκρίνεται αν είναι μικρότερη από αυτήν η οποία προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό της μέσης τιμής των προϊόντων αυτών με συντελεστή που καθορίζεται με διάταγμα.»

10 Κατά το άρθρο 1 του διατάγματος 2004-975 της 13ης Σεπτεμβρίου 2004, εκδοθέντος για την εφαρμογή του πρώτου εδαφίου του άρθρου 572 του γενικού φορολογικού κώδικα (*JORF* της 18ης Σεπτεμβρίου 2004, σ. 16264), «[ο] συντελεστής περί του οποίου γίνεται λόγος στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 572 του [CGI] καθορίζεται στο 95».

11 Το άρθρο 572 bis του CGI τροποποιήθηκε με το άρθρο 30, παράγραφος ΙΙ, του νόμου 2005-1719, της 30ής Δεκεμβρίου 2005, περί των δημόσιων οικονομικών για το έτος 2006 (*JORF* της 31ης Δεκεμβρίου 2005, σ. 20597). Το εν λόγω άρθρο 572 bis, όπως τροποποιήθηκε, προβλέπει τα εξής:

«Η τιμή λιανικής πωλήσεως προϊόντων πωλούμενων από τους κατά το πρώτο εδάφιο του άρθρου 568 μεταπωλητές και προϊόντων που πωλούν στους ταξιδιώτες οι κατά το τέταρτο εδάφιο του άρθρου αυτού αγοραστές-μεταπωλητές καθορίζεται ελεύθερα, χωρίς ωστόσο η τιμή αυτή να μπορεί να είναι μικρότερη από την τιμή λιανικής εκφραζόμενη ανά 1 000 μονάδες ή ανά 1 000 γραμμάρια την οποία προβλέπει το οικείο εγκριτικό διάταγμα […]».

12 Ο code de la santé publique (κώδικας δημόσιας υγείας, στο εξής: CSP) περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, διατάξεις σχετικές με την καταπολέμηση του καπνίσματος. Το άρθρο L. 3511-1 του CSP, όπως τροποποιήθηκε με την κανονιστική απόφαση 2006-596 της 23ης Μαΐου 2006 (*JORF* της 25ης Μαΐου 2006, σ. 7791), ορίζει τα ακόλουθα:

«Θεωρούνται ως προϊόντα καπνού τα προϊόντα που προορίζονται για κάπνισμα, εισρόφηση από τη μύτη, μάσηση ή εκμύζηση, εφόσον αποτελούνται, έστω και εν μέρει, από καπνό, καθώς και τα προϊόντα που προορίζονται για κάπνισμα ακόμα και αν δεν περιέχουν καπνό, αποκλειομένων μόνον των προϊόντων που προορίζονται για φαρμακευτική χρήση, υπό την έννοια του τρίτου εδαφίου (περίπτωση 2) του άρθρου 564 decies του [CGI].

Θεωρείται ως συστατικό κάθε ουσία ή κάθε στοιχείο πέραν των φύλλων και των άλλων μερών του φυτού του καπνού, είτε έχουν υποστεί μεταποίηση είτε όχι, που χρησιμοποιούνται στην παρασκευή ή προετοιμασία προϊόντος καπνού και εξακολουθούν να περιλαμβάνονται στο τελικό προϊόν, ακόμα και με αλλοιωμένη μορφή, συμπεριλαμβανομένων των ακολούθων: του χαρτιού, του φίλτρου, της μελάνης και της κόλλας.»

13 Το άρθρο L. 3511-3, πρώτο εδάφιο, του CSP, όπως ίσχυε στις 4 Σεπτεμβρίου 2006, ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας που έτασσε η αιτιολογημένη γνώμη περί της οποίας γίνεται λόγος στη σκέψη 17 της παρούσας αποφάσεως, μετά τις τροποποιήσεις που επήλθαν με τον νόμο 2004-806, περί του οποίου γίνεται λόγος στη σκέψη 9 της παρούσας αποφάσεως, ορίζει τα εξής:

«Απαγορεύεται κάθε είδους άμεση ή έμμεση προβολή ή διαφήμιση καπνού, προϊόντων καπνού ή συστατικών παρατιθεμένων στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου L. 3511-1 καθώς και η δωρεάν διανομή ή η πώληση προϊόντος καπνού σε τιμή προσφοράς που αντιστρατεύεται τους σκοπούς προστασίας της δημόσιας υγείας.»

14 Οι διατάξεις του CSP περί καταπολεμήσεως του καπνίσματος προβλέπουν παράλληλα ποινικές κυρώσεις περιλαμβανόμενες στα άρθρα L. 3512-1 έως L. 3512-4 του εν λόγω κώδικα.

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

15 Η Επιτροπή απηύθυνε στις 21 Μαρτίου 2005 έγγραφο οχλήσεως στη Γαλλική Δημοκρατία, με το οποίο υποστήριξε ότι το σύστημα κατωτάτου ορίου τιμής λιανικής πωλήσεως τσιγάρων και η απαγόρευση προσδιορισμού τιμών καπνού «σε τιμή προσφοράς που αντιστρατεύεται τους σκοπούς προστασίας της δημόσιας υγείας» που θεσπίζει η γαλλική κανονιστική ρύθμιση είναι ρυθμίσεις ασυμβίβαστες προς το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/59.

16 Με την από 29 Ιουλίου 2005 απάντησή της η Γαλλική Δημοκρατία ανακοίνωσε ότι έκρινε ότι η κανονιστική ρύθμιση δικαιολογείται από τον σκοπό της προστασίας της δημόσιας υγείας τον οποίο προβλέπει το άρθρο 30 ΕΚ.

17 Η Επιτροπή απέστειλε στις 4 Ιουλίου 2006 αιτιολογημένη γνώμη με την οποία επανέλαβε την άποψή της και κάλεσε το εν λόγω κράτος μέλος να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/59 εντός προθεσμίας δύο μηνών από της λήψεως της εν λόγω αιτιολογημένης γνώμης.

18 Εκτιμώντας ότι, λαμβανομένων υπόψη των απαντήσεων της Γαλλικής Δημοκρατίας της 5ης Οκτωβρίου και της 22ας Δεκεμβρίου 2006, η κατάσταση δεν ήταν ικανοποιητική, η Επιτροπή άσκησε την παρούσα προσφυγή.

Επί της προσφυγής

Επιχειρήματα των διαδίκων

19 Κατά την Επιτροπή, η οδηγία 95/59 αποσκοπεί στην εξασφάλιση υγιούς ανταγωνισμού, που δεν θα στρεβλώνεται από τα αποτελέσματα των φορολογικών επιβαρύνσεων, ώστε να καταστεί δυνατό το άνοιγμα των εθνικών αγορών των κρατών μελών. Το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής εξασφαλίζει ότι ο προσδιορισμός της βάσεως επιβολής του ειδικού φόρου καταναλώσεως θα γίνεται βάσει των ίδιων αρχών εντός όλων των κρατών μελών και ότι οι εθνικές ρυθμίσεις περί τιμών δεν θα παρεμποδίσουν την επίτευξη των σκοπών αυτών. Από το γράμμα και τον σκοπό της εν λόγω διατάξεως συνάγεται χωρίς καμία αμφιβολία ότι αυτή απαγορεύει την επιβολή κατωτάτων ορίων τιμών λιανικής πωλήσεως. Μια τέτοια ρύθμιση έχει ως συνέπεια να εξαλείψει τις διαφορές τιμών που ενδέχεται να υπάρχουν μεταξύ των διαφόρων προϊόντων σε συνάρτηση με παράγοντες οι οποίοι επηρεάζουν την εκ μέρους των διαφόρων παραγωγών διαμόρφωση των τιμών. Κατά συνέπεια, ο μηχανισμός αυτός επιφέρει στρέβλωση των εμπορικών συναλλαγών μεταξύ κρατών μελών. Πράγματι, θα σταματούσε η εισαγωγή προϊόντων με καθαρή τιμή (προ φόρων) χαμηλότερη από αυτήν παρόμοιων προϊόντων που πωλούνται εντός εκείνων των κρατών μελών τα οποία επιβάλλουν ένα κατώτατο όριο τιμής.

20 Η Επιτροπή εκθέτει ότι το γαλλικό σύστημα φορολογίας τσιγάρων επιβάλλει κατώτατο όριο τιμής που αντιστοιχεί στο 95 % της μέσης τιμής τους, έτσι ώστε να μην εγκρίνονται τιμές λιανικής πωλήσεως τσιγάρων οι οποίες είναι χαμηλότερες από το όριο αυτό, ενώ η σχετική έγκριση αποτελεί προϋπόθεση για τον καθορισμό των τιμών στην αγορά. Κατά συνέπεια, οι καπνοβιομήχανοι ή οι εισαγωγείς δεν μπορούν να καθορίζουν ελεύθερα το ανώτατο όριο τιμής λιανικής πωλήσεως των προϊόντων τους, διότι, εν πάση περιπτώσει, το εν λόγω ανώτατο όριο τιμής δεν μπορεί να είναι χαμηλότερο από το επιβαλλόμενο κατώτατο όριο τιμής. Το εν λόγω σύστημα φορολογίας των τσιγάρων είναι, επομένως, ασυμβίβαστο προς το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/59.

21 Επιπροσθέτως, οι επίμαχες διατάξεις του CSP παρέχουν στις γαλλικές αρχές τη διακριτική ευχέρεια να απαγορεύουν τη λιανική πώληση επεξεργασμένων καπνών σε μια συγκεκριμένη τιμή και παρεμποδίζουν με τον τρόπο αυτόν τους καπνοβιομηχάνους

και τους εισαγωγείς να καθορίζουν ελεύθερα το ανώτατο όριο τιμής λιανικής πωλήσεως καθενός από τα προϊόντα τους. Η κατά το άρθρο L. 3511-3 του CSP έννοια της «τιμής προσφοράς που αντιστρατεύεται τους σκοπούς προστασίας της δημόσιας υγείας» δεν προσδιορίζεται από την εθνική νομοθεσία, πράγμα το οποίο στερεί τους μεν ενδιαφερόμενους επιχειρηματίες από τη δυνατότητα να γνωρίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους με τρόπο σαφή και συγκεκριμένο, αλλά και τα εθνικά δικαστήρια από τη δυνατότητα να διασφαλίζουν τήρησή τους. Κατά συνέπεια, η εν λόγω έννοια αντιβαίνει προς τις αρχές της ασφαλείας δικαίου και της προστασίας των ιδιωτών.

22 Κατά την Επιτροπή, το γεγονός ότι η οδηγία 92/49/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 1992, για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την πρωτασφάλιση, εκτός της ασφάλειας ζωής και για την τροποποίηση των οδηγιών 73/239/ΕΟΚ και 88/357/ΕΟΚ (τρίτη οδηγία για την πρωτασφάλιση εκτός της ασφάλειας ζωής) (ΕΕ L 228, σ. 1), θέτει την αρχή του ελεύθερου προσδιορισμού των τιμών δεν σημαίνει ότι πρέπει να αποκλειστεί η εφαρμογή μιας παρόμοιας αρχής, σαφώς προβλεπόμενης από άλλη κοινοτική διάταξη, ήτοι από το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/59.

23 Η Επιτροπή διατείνεται επιπλέον ότι, ακόμα και αν οι απαγορεύσεις που επιβάλλουν η τελευταία αυτή διάταξη και το άρθρο 28 ΕΚ, αντιστοίχως, ενδεχομένως αλληλεπικαλύπτονται, το άρθρο 9 της οδηγίας 95/59 είναι αυτοτελής κανόνας του παραγώγου δικαίου με διακριτό κανονιστικό περιεχόμενο στο πλαίσιο της εν λόγω οδηγίας, η εφαρμογή του οποίου δεν μπορεί να περιορίζεται στις περιπτώσεις όπου συντρέχει επίσης προσβολή του άρθρου 28 ΕΚ.

24 Το ως άνω θεσμικό όργανο φρονεί ότι η εκτίμηση κατά την οποία η επίμαχη γαλλική κανονιστική ρύθμιση εμποδίζει τον ελεύθερο προσδιορισμό ανωτάτου ορίου τιμών πωλήσεως προϊόντων καπνού δεν κλονίζεται λόγω του άρθρου 9, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, της οδηγίας 95/59, που επιτρέπει την εφαρμογή των «εθνικών νομοθεσιών όσον αφορά τον έλεγχο των τιμών ή την τήρηση των επιβαλλόμενων τιμών».

25 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι λόγοι αναγόμενοι στη δημόσια υγεία και προβλεπόμενοι από το άρθρο 30 ΕΚ δεν μπορούν να δικαιολογήσουν την προβαλλόμενη εν προκειμένω παράβαση του κοινοτικού δικαίου. Η νομιμότητα εθνικών μέτρων αφορώντων τομέα που καλύπτεται από μια εναρμονισμένη σε κοινοτικό επίπεδο ρύθμιση πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με τη ρύθμιση αυτή και μόνο και όχι έναντι των διατάξεων του πρωτογενούς δικαίου που παρέχουν τη δυνατότητα παρεκκλίσεως από τις θεμελιώδεις ελευθερίες. Εν πάση περιπτώσει, καθόσον η προστασία της δημόσιας υγείας μπορεί να εξασφαλίζεται με την επιβολή υψηλών τιμών πωλήσεως για τα επεξεργασμένα καπνά, ο σκοπός αυτός μπορεί να επιτυγχάνεται πλήρως με μια πρόσφορη φορολογική πολιτική. Εξάλλου, κατά τη σύνταξη και την αναθεώρηση των κοινοτικών οδηγιών περί εναρμονίσεως του ειδικού φόρου καταναλώσεως επί των προϊόντων καπνού ελήφθησαν υπόψη και πτυχές σχετικές με τη δημόσια υγεία, χωρίς ωστόσο να καταργηθεί η αρχή του ελεύθερου καθορισμού των τιμών. Αντιθέτως, σύστημα κατωτάτου ορίου τιμής μπορεί να έχει δυσμενή αποτελέσματα για την προστασία της υγείας, διότι, προστατεύοντας το περιθώριο κέρδους των καπνοβιομηχάνων, το σύστημα αυτό τους εξασφαλίζει συμπληρωματικά έσοδα τα οποία μπορούν να επενδυθούν με σκοπό την αύξηση των πωλήσεων επεξεργασμένων καπνών.

26 Το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/59 είναι, επιπλέον, σύμφωνο προς τη σύμβαση ΠΟΥ. Αφενός, η σύμβαση αυτή δεν υποχρεώνει τα συμβαλλόμενα μέρη να επιβάλλουν κατώτατα όρια τιμών. Αφετέρου, δεν παρέχει στα κράτη μέλη ένα αντιτάξιμο έναντι της Κοινότητας δικαίωμα να επιλέγουν μεταξύ φορολογικής και τιμολογιακής πολιτικής, διότι το ζήτημα αυτό αφορά, δυνάμει του άρθρου 35, παράγραφος 2, της εν λόγω συμβάσεως, την εσωτερική λειτουργία της Κοινότητας.

27 Η Επιτροπή υποστηρίζει ακόμη ότι η σύσταση 2003/54/ΕΚ του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2002, σχετικά με την πρόληψη του καπνίσματος και με πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της καταπολέμησής του (ΕΕ 2003, L 22, σ. 31), περί της οποίας κάνει λόγο η Γαλλική Δημοκρατία, δεν είναι δεσμευτική και ότι, εν πάση περιπτώσει, δεν μπορεί να ερμηνεύεται ως προτροπή προς παράβαση του άρθρου 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/59. Η έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, της 16ης Ιουλίου 2008, σχετικά με τη δομή και τους συντελεστές

των ειδικών φόρων κατανάλωσης που επιβάλλονται στα τσιγάρα και άλλα προϊόντα βιομηχανοποιημένου καπνού [COM(2008) 460 τελικό], την οποία επίσης επικαλείται το ως άνω κράτος μέλος, αφορά, εξάλλου, τη φορολογία ως στοιχείο μιας γενικής στρατηγικής με σκοπό την πρόληψη και την αποτροπή της καταναλώσεως καπνού.

28 Τέλος, η Επιτροπή φρονεί ότι τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρούν υψηλές τιμές για τα προϊόντα καπνού αυξάνοντας το επίπεδο της φορολογίας τους, σύμφωνα με τις λεπτομέρειες εφαρμογής που προβλέπουν οι σχετικές οδηγίες. Οι εν λόγω οδηγίες δεν προβλέπουν κάποιο ανώτατο όριο φορολογικής επιβαρύνσεως. Κατά συνέπεια, τα κράτη μέλη μπορούν πάντοτε να ενεργούν έτσι ώστε να επιτυγχάνεται το επιθυμητό επίπεδο τιμών μέσω της επιρροής που ασκούν οι φόροι επί των τελικών τιμών. Εξάλλου, η δυνατότητα των καπνοβιομηχάνων να υφίστανται ζημίες παραλείποντας σκοπίμως να μεταφέρουν τη φορολογική επιβάρυνση στις τιμές πωλήσεως έχει οπωσδήποτε κάποια οικονομικά όρια.

29 Η Γαλλική Δημοκρατία υποστηρίζει ότι η επίμαχη εθνική ρύθμιση δεν είναι αντίθετη προς το άρθρο 9, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 95/59. Το κράτος μέλος αυτό εκτιμά ότι η εν λόγω διάταξη δεν θέτει τη γενική αρχή ότι οι τιμές καθορίζονται ελεύθερα από τους καπνοβιομηχάνους και τους εισαγωγείς. Καλεί το Δικαστήριο να αναθεωρήσει την εκ μέρους του ερμηνεία της εν λόγω διατάξεως. Για παράδειγμα, σε αντίθεση με την οδηγία 92/49, που αφορά την εναρμόνιση των όρων προσβάσεως σε μη μισθωτές δραστηριότητες και την άσκησή τους, η οδηγία 95/59 αποσκοπεί μόνο να εναρμονίσει μια πτυχή των νομοθεσιών των κρατών μελών περί ειδικών φόρων καταναλώσεως. Πάντως, κατά το κράτος μέλος αυτό, ακόμη και αν μπορεί να γίνει δεκτή μια αρχή του ελεύθερου προσδιορισμού των τιμών ή της ελεύθερης τιμολογιακής πολιτικής όσον αφορά την εναρμόνιση των όρων ασκήσεως μη μισθωτής δραστηριότητας, τούτο δεν μπορεί να ισχύσει για τη φορολογική εναρμόνιση. Επίσης, μια τέτοια αρχή πρέπει να ερμηνεύεται με γνώμονα την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων που προβλέπει το άρθρο 28 ΕΚ, το οποίο περιορίζεται στην απαγόρευση των εθνικών ρυθμίσεων στον τομέα των τιμών που θέτουν σε μειονεκτική θέση τα εισαγόμενα προϊόντα.

30 Η Γαλλική Δημοκρατία υποστηρίζει ακόμη ότι, εν πάση περιπτώσει, η επίμαχη εθνική ρύθμιση καλύπτεται από τις επιφυλάξεις που προβλέπει το άρθρο 9, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, της οδηγίας 95/59. Αφενός, η έκφραση «των εθνικών νομοθεσιών όσον αφορά τον έλεγχο των τιμών», που περιλαμβάνεται στη διάταξη αυτή, αφορά εθνικές νομοθεσίες στον τομέα των τιμών τόσο γενικού όσο και ειδικού χαρακτήρα, όπως η επίμαχη. Κατά συνέπεια, το κράτος μέλος αυτό αμφισβητεί τη νομολογία του Δικαστηρίου που προκύπτει από την απόφαση της 19ης Οκτωβρίου 2000, C-216/98, Επιτροπή κατά Ελλάδας (Συλλογή 2000, σ. I-8921), κατά την οποία η ως άνω έκφραση δεν είναι δυνατόν να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιφυλάσσει στα κράτη μέλη διακριτική εξουσία καθορισμού άλλου πράγματος εκτός των γενικού χαρακτήρα εθνικών νομοθεσιών, οι οποίες αποβλέπουν σε συγκράτηση της ανόδου των τιμών. Αφετέρου, κατά την ίδια νομολογία, η έκφραση «εθνικών νομοθεσιών όσον αφορά […] την τήρηση των επιβαλλόμενων τιμών» πρέπει να νοείται ως ορίζουσα τιμή η οποία, από τη στιγμή του καθορισμού της από τον καπνοβιομήχανο ή τον εισαγωγέα και της εγκρίσεώς της από τη δημόσια αρχή, επιβάλλεται ως ανώτατη τιμή. Όμως, κατά την άποψη της Γαλλικής Δημοκρατίας, αν η τιμή αυτή πρέπει να εγκρίνεται από τη δημόσια αρχή, η εν λόγω αρχή θα πρέπει επίσης να έχει τη δυνατότητα να αρνείται να παρέχει την έγκρισή της.

31 Επικουρικώς, το ως άνω κράτος μέλος διατείνεται ότι η επίμαχη εθνική ρύθμιση δικαιολογείται από τον σκοπό της προστασίας της δημόσιας υγείας τον οποίο παραθέτει το άρθρο 30 ΕΚ. Η νομολογία του Δικαστηρίου παρέχει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να εφαρμόζουν εθνικές διατάξεις περιορίζουσες το ενδοκοινοτικό εμπόριο προς προστασία της ανθρώπινης υγείας. Το εν λόγω κράτος μέλος επικαλείται επί του σημείου αυτού την προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Ελλάδας. Η επίμαχη εθνική ρύθμιση είναι αναγκαία και σύμφωνη προς την αρχή της αναλογικότητας σε σχέση με τον σκοπό της. Ο σκοπός αυτός δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί με αύξηση των φόρων, διότι οι καπνοβιομήχανοι και οι εισαγωγείς δεν θα ενσωμάτωναν οπωσδήποτε την αύξηση αυτή στις τιμές πωλήσεως και, επομένως, το αποτέλεσμα δεν θα ήταν κατ' ανάγκη η μείωση της καταναλώσεως.

32 Κατά τη Γαλλική Δημοκρατία, ο καθορισμός κατωτάτου ορίου τιμής είναι πρόσφορο μέσο για τη διατήρηση των τιμών σε υψηλό επίπεδο και για την αποτροπή με τον τρόπο αυτόν του καπνίσματος στις νεώτερες ηλικίες. Τούτο προκύπτει από το άρθρο 6, παράγραφος 2, στοιχείο α΄, της συμβάσεως ΠΟΥ. Η άποψη αυτή του εν λόγω κράτους μέλους επιρρωννύεται επίσης από το σημείο της συστάσεως 2003/54

και από το σημείο 3.3, παράγραφος 1, της εκθέσεως της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο της 16ης Ιουλίου 2008, σχετικά με τη δομή και τους συντελεστές των ειδικών φόρων κατανάλωσης που επιβάλλονται στα τσιγάρα και άλλα προϊόντα βιομηχανοποιημένου καπνού.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

33 Πρέπει να υπομνησθεί, εισαγωγικώς, ότι από την τρίτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 95/59 προκύπτει ότι η οδηγία αυτή εντάσσεται στο πλαίσιο μιας πολιτικής εναρμονίσεως της διαρθρώσεως των ειδικών φόρων καταναλώσεως επί των επεξεργασμένων καπνών, με σκοπό την αποφυγή της νοθεύσεως του ανταγωνισμού μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών επεξεργασμένων καπνών που ανήκουν στην ίδια ομάδα και, με τον τρόπο αυτόν, την πραγματοποίηση του ανοίγματος των εθνικών αγορών των κρατών μελών.

34 Συναφώς, το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής προβλέπει ότι στα παρασκευαζόμενα εντός της Κοινότητας και στα εισαγόμενα από τρίτες χώρες τσιγάρα επιβάλλεται εντός κάθε κράτους μέλους αναλογικός ειδικός φόρος καταναλώσεως υπολογιζόμενος επί της μέγιστης τιμής λιανικής πωλήσεως, περιλαμβανομένων των δασμών, καθώς και πάγιος φόρος καπνού υπολογιζόμενος ανά μονάδα προϊόντος (απόφαση Επιτροπή κατά Ελλάδας, προαναφερθείσα, σκέψη 19).

35 Επιπροσθέτως, από την έβδομη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 95/59 προκύπτει ότι οι απαιτήσεις του ανταγωνισμού προϋποθέτουν ένα σύστημα ελευθέρως διαμορφούμενων τιμών για όλες τις κατηγορίες επεξεργασμένων καπνών.

36 Συναφώς, το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής προβλέπει ότι οι καπνοβιομήχανοι ή, ενδεχομένως, οι αντιπρόσωποι ή εντολοδόχοι τους στην Κοινότητα, καθώς και οι εισαγωγείς από τρίτες χώρες, καθορίζουν ελεύθερα τα ανώτατα όρια

τιμής λιανικής πωλήσεως για καθένα από τα προϊόντα τους, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ουσιαστική ανάπτυξη του ανταγωνισμού μεταξύ τους (απόφαση Επιτροπή κατά Ελλάδας, προαναφερθείσα, σκέψη 20). Η διάταξη αυτή αποσκοπεί να εξασφαλίσει ότι ο προσδιορισμός της βάσεως επιβολής του αναλογικού ειδικού φόρου καταναλώσεως επί των προϊόντων καπνού, ήτοι το ανώτατο όριο τιμής λιανικής πωλήσεως των προϊόντων αυτών, θα υπόκειται στους ίδιους κανόνες εντός όλων των κρατών μελών. Αποσκοπεί επίσης, όπως σημείωσε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 40 των προτάσεών της, στη διασφάλιση της ελευθερίας των ανωτέρω επιχειρηματιών που τους παρέχει τη δυνατότητα να εκμεταλλεύονται πραγματικά το από πλευράς ανταγωνισμού πλεονέκτημα που προκύπτει από ενδεχομένως χαμηλότερο κόστος.

37 Εντούτοις, η εκ μέρους των δημοσίων αρχών επιβολή ενός κατωτάτου ορίου τιμής λιανικής πωλήσεως έχει ως αποτέλεσμα ότι, εν πάση περιπτώσει, το ανώτατο όριο τιμής λιανικής πωλήσεως που ορίζουν οι καπνοβιομήχανοι και οι εισαγωγείς δεν μπορεί να είναι χαμηλότερο από αυτό το υποχρεωτικό κατώτατο όριο τιμής. Κατά συνέπεια, μια κανονιστική ρύθμιση που επιβάλλει ένα τέτοιο κατώτατο όριο τιμής είναι ικανή να θίξει τις ανταγωνιστικές σχέσεις, εμποδίζοντας ορισμένους από τους εν λόγω καπνοβιομηχάνους ή εισαγωγείς να εκμεταλλεύονται το πλεονέκτημα του χαμηλότερου κόστους προκειμένου να προτείνουν ελκυστικότερες τιμές λιανικής.

38 Συνεπώς, σύστημα κατωτάτου ορίου τιμής λιανικής πωλήσεως επεξεργασμένων προϊόντων καπνού δεν μπορεί να είναι σύμφωνο προς το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/59 αν δεν είναι έτσι διαμορφωμένο ώστε να αποκλείει, σε κάθε περίπτωση, περιορισμό του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος που μπορεί να προκύπτει, για ορισμένους καπνοβιομηχάνους ή εισαγωγείς τέτοιων προϊόντων, από ενδεχόμενο χαμηλότερο κόστος και, επομένως, στρέβλωση του ανταγωνισμού (βλ. αποφάσεις της 4ης Μαρτίου 2010, C-198/08, Επιτροπή κατά Αυστρίας, Συλλογή 2010, σ. I-1645, σκέψη 30, και C-221/08, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, Συλλογή 2010, σ. I-1669, σκέψη 41).

39 Με γνώμονα αυτές τις αρχές πρέπει να εξεταστεί η εθνική ρύθμιση την οποία αφορά η παρούσα προσφυγή.

40 Οι επίμαχες διατάξεις του CGI, σε συνδυασμό με το διάταγμα 2004-975, επιβάλλουν στους καπνοβιομηχάνους και στους εισαγωγείς ένα κατώτατο όριο τιμής λιανικής πωλήσεως τσιγάρων στη Γαλλία, που αντιστοιχεί στο 95 % της μέσης τιμής των προϊόντων αυτών, ενώ το άρθρο L. 3511-3, πρώτο εδάφιο, του CSP απαγορεύει την πώληση κάθε προϊόντος καπνού σε «τιμή προσφοράς που αντιστρατεύεται τους σκοπούς προστασίας της δημόσιας υγείας». Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Γαλλική Δημοκρατία διευκρίνισε ότι η έκφραση «τιμή προσφοράς που αντιστρατεύεται τους σκοπούς προστασίας της δημόσιας υγείας» νοείται ως προσδιορίζουσα κάθε τιμή χαμηλότερη από αυτήν που καθορίζεται δυνάμει του άρθρου 572, πρώτο εδάφιο, του CGI.

41 Το εν λόγω σύστημα δεν αποκλείει, σε κάθε περίπτωση, τη δυνατότητα να περιορίζει το επιβαλλόμενο κατώτατο όριο τιμής το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που ενδέχεται να απορρέει, για ορισμένους καπνοβιομηχάνους ή εισαγωγείς προϊόντων καπνού, από χαμηλότερο κόστος κτήσεως. Αντιθέτως, όπως τόνισε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, χωρίς να διαψευσθεί επί του σημείου αυτού από τη Γαλλική Δημοκρατία, το σύστημα αυτό, το οποίο, επιπλέον, καθορίζει το κατώτατο όριο τιμής σε συνάρτηση με τη μέση τιμή στην αγορά, είναι ικανό να εξαλείψει τις διαφορές μεταξύ των τιμών ανταγωνιστικών προϊόντων και να εξισώσει τις τιμές αυτές με την υψηλότερη τιμή του προϊόντος. Επομένως, το εν λόγω σύστημα προσβάλλει την ελευθερία των καπνοβιομηχάνων και των εισαγωγέων να προσδιορίζουν τα ανώτατα όρια των τιμών λιανικής πωλήσεως, ελευθερία την οποία διασφαλίζει το άρθρο 9, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 95/59.

42 Εξάλλου, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της Γαλλικής Δημοκρατίας, το επίμαχο σύστημα κατωτάτου ορίου τιμής δεν εμπίπτει στην εξαίρεση την οποία προβλέπει το άρθρο 9, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, της οδηγίας αυτής.

43 Πράγματι, όσον αφορά τη διάταξη αυτή, πρέπει να υπομνησθεί, αφενός, ότι η έκφραση «έλεγχος των επιβαλλομένων τιμών» έχει ερμηνευθεί ως αφορώσα τις εθνικές νομοθεσίες γενικού χαρακτήρα, για παράδειγμα εκείνες που αποσκοπούν στη συγκράτηση των τιμών (βλ., επ' αυτού, απόφαση Επιτροπή κατά Ελλάδας, προαναφερθείσα, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Αφετέρου, η έκφραση

«τήρηση των επιβαλλομένων τιμών» πρέπει να νοείται, στο πλαίσιο του μηχανισμού φορολογήσεως του καπνού, ως ορίζουσα τιμή η οποία, από τη στιγμή του καθορισμού της από τον καπνοβιομήχανο ή τον εισαγωγέα και της εγκρίσεώς της από τη δημόσια αρχή, επιβάλλεται ως ανώτατο όριο τιμής και πρέπει να ακολουθείται ως τέτοια σε όλα τα στάδια της εμπορικής διανομής μέχρι την πώληση στον καταναλωτή, καθόσον η λειτουργία του εν λόγω μηχανισμού καθορισμού των τιμών έγκειται στην αποφυγή του ενδεχομένου να θίγεται το σύστημα των δημοσιονομικών εσόδων μέσω της υπερβάσεως της επιβαλλομένης τιμής (βλ., επ' αυτού, απόφαση Επιτροπή κατά Ελλάδας, προαναφερθείσα, σκέψη 26 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

44 Πάντως, δεν αμφισβητείται ότι η επίμαχη εθνική νομοθεσία δεν προορίζεται ούτε να συγκρατήσει τις τιμές ούτε να αποφύγει την απώλεια φορολογικών εσόδων λόγω της υπερβάσεως του ανωτάτου ορίου τιμής λιανικής πωλήσεως που ελεύθερα καθορίζουν οι καπνοβιομήχανοι ή οι εισαγωγείς.

45 Όσον αφορά τη σύμβαση ΠΟΥ, όπως τόνισε η γενική εισαγγελέας στα σημεία 50 και 51 των προτάσεών της, η σύμβαση αυτή δεν επιβάλλει στα συμβαλλόμενα μέρη καμία συγκεκριμένη υποχρέωση έναντι της πολιτικής τιμών στον τομέα των προϊόντων καπνού, αλλά απλώς περιγράφει τις ενδεχόμενες λύσεις ώστε να ληφθούν υπόψη σκοποί εθνικού χαρακτήρα όσον αφορά την καταπολέμηση του καπνίσματος. Πράγματι, το άρθρο 6, παράγραφος 2, της συμβάσεως αυτής απλώς προβλέπει ότι τα συμβαλλόμενα μέρη θεσπίζουν ή διατηρούν σε ισχύ μέτρα «τα οποία μπορούν να περιλαμβάνουν» την υιοθέτηση φορολογικής πολιτικής και, «ανάλογα με την περίπτωση», τιμολογιακής πολιτικής όσον αφορά τα προϊόντα καπνού.

46 Ομοίως, δεν μπορεί να συναχθεί καμία συγκεκριμένη ένδειξη όσον αφορά την προσφυγή σε συστήματα κατωτάτων ορίων τιμών ούτε από τη σύσταση 2003/54 ούτε από την έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο της 16ης Ιουλίου 2008, σχετικά με τη δομή και τους συντελεστές των ειδικών φόρων κατανάλωσης που επιβάλλονται στα τσιγάρα και άλλα προϊόντα βιομηχανοποιημένου καπνού, πράξεις οι οποίες εξάλλου στερούνται δεσμευτικής ισχύος. Πράγματι, τα χωρία των πράξεων αυτών στα οποία αναφέρεται η Γαλλική Δημοκρατία απλώς εκφράζουν την ιδέα ότι οι υψηλές τιμές προϊόντων καπνού έχουν ως σκοπό να αποθαρρύνουν το κοινό να καταναλώνει τέτοια προϊόντα.

47 Εν πάση περιπτώσει, όπως προκύπτει από τη σκέψη 38 της παρούσας αποφάσεως, η οδηγία 95/59 δεν αποκλείει μια πολιτική τιμών η οποία δεν αντιστρατεύεται τους σκοπούς της εν λόγω οδηγίας, ιδίως εκείνον του αποκλεισμού του ενδεχομένου στρεβλώσεως του ανταγωνισμού των διαφόρων κατηγοριών επεξεργασμένων καπνών που ανήκουν στην ίδια ομάδα.

48 Η Γαλλική Δημοκρατία ισχυρίζεται επίσης ότι το επίμαχο σύστημα κατωτάτου ορίου τιμής δικαιολογείται από τον σκοπό της προστασίας της ανθρώπινης υγείας και ζωής που προβλέπει το άρθρο 30 ΕΚ. Κατά το κράτος μέλος αυτό, η αύξηση του επιπέδου των φόρων δεν είναι ικανή να εξασφαλίσει αρκούντως υψηλές τιμές των προϊόντων καπνού, διότι οι καπνοβιομήχανοι ή οι εισαγωγείς μπορούν να απαμβλύνουν την αύξηση αυτή θυσιάζοντας ένα μέρος του περιθωρίου κέρδους τους, ή ακόμα και πωλώντας κάτω του κόστους.

49 Πρέπει να σημειωθεί, συναφώς, ότι το άρθρο 30 ΕΚ δεν πρέπει να νοείται ως επιτρέπον μέτρα άλλης φύσεως εκτός από τους ποσοτικούς περιορισμούς επί των εισαγωγών και επί των εξαγωγών και τα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος που προβλέπουν τα άρθρα 28 ΕΚ και 29 ΕΚ (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2002, C-302/00, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2002, σ. I-2055, σκέψη 33). Όμως, εν προκειμένω, η Επιτροπή δεν επικαλέστηκε παράβαση των τελευταίων αυτών διατάξεων.

50 Εντούτοις, η οδηγία 95/59 δεν εμποδίζει τη Γαλλική Δημοκρατία να συνεχίσει να λαμβάνει μέτρα για την καταπολέμηση του καπνίσματος, με σκοπό την προστασία της δημόσιας υγείας.

51 Πράγματι, όπως, εξάλλου, τονίζεται στην έβδομη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2002/10/ΕΚ, η οποία είναι η τελευταία πράξη που τροποποιεί την οδηγία 95/59, το άρθρο 9 της οποίας ωστόσο παρέμεινε αμετάβλητο σε σχέση με την αρχική του διατύπωση, η Συνθήκη ΕΚ, και ειδικότερα το άρθρο 152, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, ΕΚ, απαιτεί η διαμόρφωση και η εφαρμογή όλων των πολιτικών και δράσεων της Κοινότητας να εξασφαλίζουν υψηλό επίπεδο προστασίας της ανθρώπινης υγείας.

52 Η ίδια αιτιολογική σκέψη ορίζει επίσης ειδικότερα ότι το επίπεδο της φορολογήσεως αποτελεί μείζονος σημασίας παράγοντα της τιμής των προϊόντων καπνού, η οποία με τη σειρά της επηρεάζει τις καπνιστικές συνήθειες των καταναλωτών. Ομοίως, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι, όσον αφορά τα προϊόντα καπνού, η φορολογική ρύθμιση αποτελεί σημαντικό και αποτελεσματικό μέσον καταπολεμήσεως της καταναλώσεως των εν λόγω προϊόντων και ως εκ τούτου της προστασίας της δημόσιας υγείας (απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 2006, C-140/05, Valeško, Συλλογή 2006, σ. I-10025, σκέψη 58) και ότι ο σκοπός που συνίσταται στον προσδιορισμό των τιμών των εν λόγω προϊόντων σε υψηλά επίπεδα μπορεί να επιδιώκεται κάλλιστα με αυξημένη φορολογία των προϊόντων αυτών, καθόσον αργά ή γρήγορα οι αυξήσεις των ειδικών φόρων καταναλώσεως θα έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση των τιμών λιανικής, χωρίς τούτο να θίγει την ελευθερία προσδιορισμού των τιμών (βλ., επ' αυτού, απόφαση Επιτροπή κατά Ελλάδας, προαναφερθείσα, σκέψη 31).

53 Επιπλέον, αν τα κράτη μέλη επιθυμούν να εξαλείψουν οριστικά κάθε δυνατότητα των καπνοβιομηχάνων ή των εισαγωγέων να απαμβλύνουν, ακόμα και πρόσκαιρα, την επίπτωση των φόρων επί των τιμών λιανικής των επεξεργασμένων καπνών με την πώλησή τους κάτω του κόστους, έχουν τη δυνατότητα, μεταξύ άλλων, να απαγορεύουν την πώληση επεξεργασμένων προϊόντων καπνού σε τιμή χαμηλότερη από το άθροισμα της τιμής κόστους και του συνόλου των φόρων, παρέχοντας παράλληλα με τον τρόπο αυτόν τη δυνατότητα στους καπνοβιομηχάνους και στους εισαγωγείς να εκμεταλλεύονται ουσιαστικά το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που προκύπτει ενδεχομένως από χαμηλότερο κόστος κτήσεως (βλ. προαναφερθείσες αποφάσεις Επιτροπή κατά Αυστρίας, σκέψη 43, και Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, σκέψη 55).

54 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι η προσφυγή της Επιτροπής πρέπει να γίνει δεκτή.

55 Κατά συνέπεια, πρέπει, να διαπιστωθεί ότι, η Γαλλική Δημοκρατία, θεσπίζοντας και διατηρώντας σε ισχύ σύστημα κατωτάτου ορίου τιμής για τη λιανική πώληση τσιγάρων που διατίθενται στην κατανάλωση στη Γαλλία και μιαν απαγόρευση πωλήσεως προϊόντων καπνού «σε τιμή προσφοράς που αντιστρατεύεται τους σκοπούς προστασίας της δημόσιας υγείας», παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/59.

Επί των δικαστικών εξόδων

56 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρξε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η Επιτροπή ζήτησε να καταδικαστεί η Γαλλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα και η τελευταία ηττήθηκε, αυτή πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφασίζει:

1) Η Γαλλική Δημοκρατία, θεσπίζοντας και διατηρώντας σε ισχύ σύστημα κατωτάτου ορίου τιμής για τη λιανική πώληση τσιγάρων που διατίθενται στην κατανάλωση στη Γαλλία και μια απαγόρευση πωλήσεως προϊόντων καπνού «σε τιμή προσφοράς που αντιστρατεύεται τους σκοπούς προστασίας της δημόσιας υγείας», παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/59/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 1995, περί των φόρων, πλην των φόρων κύκλου εργασιών, οι οποίοι επιβαρύνουν την κατανάλωση των επεξεργασμένων καπνών, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2002/10/ΕΚ του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2002.

2) Καταδικάζει τη Γαλλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)